

Miljö- och energidepartementet

Vår handläggare
Ella Kilim, 010-44 44 981

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Er handläggare
Linnea Rosenlöf

Ert föregående datum

Er beteckning
M2015/04128/Nm

Yttrande över Riksintresseutredningens betänkande "Planering och beslut för hållbar utveckling – Miljöbalkens hushållningsbestämmelser" (SOU 2015:99)

Inledning

Fortifikationsverket har i remiss daterad den 19 oktober 2016 fått möjlighet att lämna synpunkter på Riksintresseutredningens betänkande *Planering och beslut för hållbar utveckling* (SOU 2015:99).

Fortifikationsverket har tagit del av underlaget och vill lämna följande synpunkter.

Bakgrund

Fortifikationsverket äger mark inom flertalet av Sveriges län. Det innebär att markinnehavet omfattas av flera riksintressen, främst på verkets övnings- och skjutfält. Eftersom marken används för utbildning och övningar inom totalförsvaret, har inte fälten omfattats av den strukturomvandling som sker i övriga samhället. Istället har områdena behållit den karaktär de hade när fälten skapades, vilket har medfört att flera fält över tiden får höga natur- och kulturvärden samt är intressanta för det rörliga friluftslivet.

Fortifikationsverkets främsta uppgift är att tillhandahålla funktionsdugliga och ändamålsenliga fastigheter och anläggningar till totalförsvaret. Det är därmed av avgörande betydelse för verket att den verksamhet som totalförsvaret bedriver inte påverkas eller begränsas.

Övergripande synpunkter

Fortifikationsverket delar utredningens uppfattning om att riksintressena är viktiga och att de behöver preciseras mer och med en tydligare uppföljning i översiktsplaner och andra dokument.

Fortifikationsverket anser också att det är rimligt att riksintressena kopplas till miljömålen. Det ger en legitimering av riksintresset och en ökad konkretisering i samhällsplaneringen av miljömålen.

Fortifikationsverket kan konstatera att utredningen inte berör vissa internationella åtaganden som Sverige ingått, exempelvis Unescos lista över världsarv. De områden som Sverige har anmält och som tagits upp på listan, skyddas genom att vara riksintressen av olika slag, främst för kulturmiljövården och naturvården. Skyddet för ett utpekad världsarv kan upplevas svagare som enbart ett riksintresse som ska tillgodoses än exempelvis ett Natura 2000-område som har ett stöd i EU-rätten.

Flera olika utredningar kring Plan- och bygglagen (PBL) har tidigare visat på vikten av aktuella och väl genomarbetade översiktsplaner, exempelvis Planprocessutredningen. Det är angeläget att i framtida förändringar av PBL stärka översiktsplaneinstrumentet, vilket verket också har lyft vid tidigare remissyttranden kring ändringar i PBL.

Kommentarer till enskilda avsnitt

Avsnitt 11.1 Systemet för hushållning med mark och vatten

Utredningen redovisar fyra olika alternativ för hur hushållningsreglerna kan redovisas i Miljöbalken (MB). Fortifikationsverket delar utredningens bedömning att hushållningsreglerna bör främja en helhetssyn och att de behöver förtydligas för att öka förståelsen. Därmed delar Fortifikationsverket utredningens syn på att alternativ A bäst uppfyller syftet.

Verkets tolkning av utredningen är att alternativen C och D inte ger de förtydliganden som utredningen vill tillföra utan mer syftar till mindre förändringar i 3 kap. MB.

Avsnitt 11.4 Områden av väsentligt allmänt intresse

Utredningen föreslår att begreppet områden av väsentligt allmänt intresse införs i 3 kap. MB. Dessa områden ska även redovisas i kommunernas översiktsplaner. Förslaget underlättar för Fortifikationsverket som sakägare att hävda syftet med markens användning. Verket har i flera översiktsplaner noterat att kommunerna inte tar full hänsyn till det av Försvarsmakten redovisade influensområdet. Om detta förslag införs ökar möjligheterna till att skydda riksintressena för totalförsvaret.

Enligt utredningen ska kommunen bedöma vilka områden, som den anser vara av väsentligt allmänt intresse ur ett lokalt perspektiv samt avgöra avvägningar mellan oförenliga väsentliga allmänna intressen. Länsstyrelsen ska bedöma samma fråga från ett regionalt perspektiv. Mot bakgrund av ovanstående ser verket en risk med att kommunen, i och med utredningens förslag, självständigt åläggs denna uppgift.

Avsnitt 11.5 Områden av riksintresse beslutas formellt

Fortifikationsverket ser positivt på utredningens förslag om att regering eller den sektorsmyndighet som regeringen utser har rätt att besluta att ett område är av riksintresse. Fortifikationsverket bedömer att förändringen är nödvändig för att totalförsvaret långsiktigt ska kunna genomföra sitt regeringsuppdrag och bevaka sina intressen. Utredningens förslag bör ge en större tydlighet för riksintressets omfattning och värden. Beslutsprocessen beskrivs kortfattat och behöver enligt verkets uppfattning utvecklas. Exempelvis beskriver utredningen inte hur sakägarna ska ges möjlighet till insyn i beslutsprocessen.

Avsnitt 11.6 Att ersätta påtaglig skada med tillgodoses

Fortifikationsverket ser positivt på utredningens förslag att ersätta begreppet påtaglig skada med begreppet tillgodoses. Det nya begreppet ger en större flexibilitet och bör främja helhetssynen i planeringen. Det öppnar också för en mer aktiv dialog med Länsstyrelsen kring värden och utveckling av riksintresset.

Avsnitt 14.5.2 Direkta kostnader för att genomföra utredningens förslag

Under detta avsnitt redovisar utredningen uppskattade kostnader för att genomföra de föreslagna förändringarna i Miljöbalken. Fortifikationsverkets övnings- och skjutfält omfattas av ett eller flera riksintressen, främst gällande totalförsvarets militära del. Om förslaget genomförs kommer detta att medföra en större arbetsinsats för att delta i samråd och andra aktiviteter, vilket också gäller för andra aktörer med stora markinnehav, exempelvis Svenska kyrkan, Statens Fastighetsverk och skogsbolag. Kostnaderna för dessa aktiviteter finns inte redovisade i text eller tabell.

Beslut

Ärendet har beretts av GD-stab i samarbete med Strategiska avdelningen, Utvecklingsavdelningen, Förvaltningsavdelningen och Juridikstaben. Beslut i detta ärende har fattats av Stf generaldirektör Helena Andersson i närvaro chefen för GD Stab Anders Ingelmark samt Senior rådgivare Ella Kilim, föredragande.

Eskilstuna 2017-02-21

Helena Andersson
Stf Generaldirektör

Ella Kilim
Senior rådgivare